

Yorgo Bacanos

Onaylayan YÃ¼zÃ¼mz TatÃ¼ses
Wednesday, 23 May 2007

Ã¼ 21 EylÃ¼l 1900'de Silivri'de doÃ¼du, 24 Ã¼zbat 1977'de Ã¼stanbul'da Ã¼ldÃ¼. Rum ve Ã¼ngene asÃ¼llÃ¼dÃ¼r. Lavta, Haralambos'un oÃ¼ludur. BirÃ¼k Ã¼yesi musÃ¼kiÃ¼inas olan bir aile ortamÃ¼nda yetiÃ¼ti. Aleko Bacanos erkek kardeÃ¼i, kemenÃ¼eci Anastas dayÃ¼sÃ¼dÃ¼r; kemenÃ¼eci Sotiri ve ParaÃ¼ko Leondaridis ile de kardeÃ¼ Ã¼ocuklarÃ¼dÃ¼r. BÃ¼yÃ¼kbabasÃ¼ Leondi Efendi kemenÃ¼se, dedesi Ligori Efendi de kanun Ã¼salÃ¼yorlardÃ¼. Yorgo, St.Benoit Lisesi'ndeki ortaÃ¼renimini musÃ¼ki hevesiyle yarÃ¼da bÃ¼raktÃ¼. BabasÃ¼ndan aldÃ¼Ã¼ ud ve lavta dersleriyle musÃ¼kiye baÃ¼ladÃ¼. Ã¼nce babasÃ¼ndan, sonra Udi Kirkor ve Karnik Garmiyen Efendiler'den nota ve usÃ¼l, BÃ¼yÃ¼k Sinyanan'dan da batÃ¼ musÃ¼kisi tÃ¼rÃ¼nde piyano dersleri aldÃ¼. On iki yaÃ¼Ã¼nda , Taksim'deki Eftalipos Gazinosu'nda uduyla fasÃ¼llara katÃ¼larak musÃ¼ki dÃ¼nyasÃ¼na girdi. BirkaÃ¼ yÃ¼l iÃ¼nde tanÃ¼nmÃ¼Ã¼ bir udi oldu.

Ã¼

Ã¼ 1927'de BÃ¼yÃ¼k Postane'nin Ã¼stÃ¼nde TÃ¼rk Telsiz Telefon Ã¼zirketi'nce aÃ¼lan ilk radyo yayÃ¼nlarÃ¼na katÃ¼ldÃ¼; 1977'ye kadar elli yÃ¼l Ã¼stanbul Radyosu'nda ud Ã¼aldÃ¼; Mesut Cemil'in yÃ¼nettiÃ¼i "Klasik Koro"ya alÃ¼ndÃ¼. 1928'de kardeÃ¼i Aleko Bacanos ile Kanuni Ahmet Yatman'la birlikte HafÃ¼z Kemal ve Sadettin Kaynak'a eÃ¼lik etmek Ã¼zere Berlin'e gidip plaklar doldurdu. 1929'da Sadi IÃ¼lay'Ã¼n karÃ¼sÃ¼ Deniz KÃ¼zÃ¼ Eftalya'ya eÃ¼lik etmek Ã¼zere Paris'e gitti. Plaklara doldurduÃ¼ nihavend, hÃ¼seyini, rast ve hÃ¼zzam taksimleri o yÃ¼llarÃ¼n Ã¼rÃ¼nÃ¼dÃ¼r. MÃ¼sÃ¼r ve KÃ¼brÃ¼s'ta da konserlere katÃ¼lmÃ¼Ã¼, Ã¼nlÃ¼ muganniye Ã¼mmÃ¼ GÃ¼lsÃ¼m'Ã¼n hayranlÃ¼Ã¼n kazanmÃ¼Ã¼tÃ¼r. Bacanos 1946'da Ã¼stanbul Belediye KonservatuarÃ¼ Ã¼cra Heyeti'ne girdi; 1953'ten 1967'ye kadar MÃ¼nir Nurettin SelÃ¼k yÃ¼netimindeki Ã¼cra Heyeti'nin Ã¼zan SinemasÃ¼ konserlerine katÃ¼ldÃ¼.

Ã¼

Ã¼ Yorgo Bacanos TÃ¼rk musÃ¼kisinde yakÃ¼n tarihin en bÃ¼yÃ¼k birkaÃ¼ udisinden biridir. Ud Ã¼salÃ¼Ã¼ yalnÃ¼z TÃ¼rkiye'de deÃ¼l, makam musÃ¼kisi geleneÃ¼inin yaÃ¼adÃ¼Ã¼ hemen bÃ¼tÃ¼n OrtadoÃ¼ Ã¼lkeleri ile Yunanistan'da Ã¼k beÃ¼enilmÃ¼tir.

Ã¼

Ã¼ Uddan Ã¼kardÃ¼ sesler benzerine pek az rastlanabilecek derecede gÃ¼zel, parlak, zengin ve etkileyiciydi. SazÃ¼ndan elde ettiÃ¼ sesler hem dolgun ve keskin, hem de bastÃ¼Ã¼ perdenin hakkÃ¼nÃ¼ tam olarak veren, temiz, kusursuz seslerdi. Ã¼k gÃ¼Ã¼ bir saÃ¼ ve sol el tekniÃ¼i vardÃ¼. Ne kadar sÃ¼ratli Ã¼salsa Ã¼salsÃ¼n bastÃ¼Ã¼ perdelerin netliÃ¼i kaybolmazdÃ¼. SazÃ¼nÃ¼ serti keskin ama musÃ¼ki ahenginden bir sÃ¼ey feda etmeyen mÃ¼zrap vuruÃ¼larÃ¼yla Ã¼saldÃ¼. Udda mÃ¼zraplÃ¼kla bÃ¼yÃ¼k eÃ¼ik arasÃ¼nÃ¼ kullanÃ¼r, mÃ¼zrabÃ¼nÃ¼ bÃ¼yÃ¼k eÃ¼ daha Ã¼k yaklaÃ¼tÃ¼rarak sazdan Ã¼k yÃ¼ksek ses elde ederdi. Nitekim, kaÃ¼ sazla birlikte Ã¼salsa Ã¼salsÃ¼n, udunun sesini toplu icrada daima duyurabilmiÃ¼tir.

Ã¼

Ã¼ Bacanos hemen bÃ¼tÃ¼n musÃ¼ki topluluklarÃ¼nda , "Klasik Koro"larda, fasÃ¼llarda, saz eserlerinde, soliste eÃ¼likte her zaman aranan bir icracÃ¼ydÃ¼. Nerede Ã¼salsa Ã¼salsÃ¼n ve TÃ¼rk musÃ¼kisinin hangi tÃ¼rÃ¼ olursa olsun, Ã¼aldÃ¼Ã¼ topluluÃ¼u sÃ¼rÃ¼leyici bir sazende olarak sivrilmiÃ¼ti. Klasik beste Ã¼ekillerinden fasÃ¼llara, fasÃ¼llardan Ã¼stanbul ve Rumeli tÃ¼rkÃ¼leri ile oyun havalarÃ¼na kadar TÃ¼rk musÃ¼kisinin bÃ¼tÃ¼n Ã¼ekillerinde icraya ezgi ve ritm zenginliÃ¼i katmayÃ¼ bilmiÃ¼tir.

Ã¼

Ã¼ Bacanos'un bu yÃ¼nÃ¼ Ã¼zerinde ayrÃ¼ca durulmaya deÃ¼er musÃ¼ki deÃ¼erleri taÃ¼Ã¼r. Ã¼rneÃ¼in, klasik eserlerin oku bir koroda viyolonsel gibi pest sesler veren bir ses yoksa, kaba tellerden Ã¼salar, bÃ¼ylece icraya pest seslerle bir derinlik kazandÃ¼rmaya Ã¼salÃ¼Ã¼rdÃ¼. FasÃ¼llarda Ã¼salsÃ¼yorsa, ara naÃ¼melerini Ã¼k deÃ¼iÃ¼ik Ã¼seÃ¼itlemelerle zenginle. Ã¼arkÃ¼lar ve mÃ¼srallar arasÃ¼ndaki boÃ¼luklarÃ¼ anÃ¼nda buluÃ¼larla o esere Ã¼k yakÃ¼Ã¼an ezgicikler ve ritm hareketleriyle doldurur, bÃ¼ylece "doÃ¼aÃ¼lama(irticali) aranaÃ¼meler"le besteli ara naÃ¼meye rakip olabilecek ezgiler Ã¼retirdi. Sirto, longa, zeybek gibi oyun havalarÃ¼nda mÃ¼zrabÃ¼nÃ¼ lavta mÃ¼zrabÃ¼ gibi kullanÃ¼r, uda ritm vererek ezgiyi aynÃ¼ ritm Ã¼seÃ¼itlemeleri iÃ¼nde sÃ¼rdÃ¼rebilirdi. Bu Ã¼zellik, ritm duygusu Ã¼k geliÃ¼miÃ¼ bir sanatÃ¼ olan Bacanos'a aittir.

Ã¼

Ã¼ HiÃ¼ Ã¼phesiz, Yorgo Bacanos TÃ¼rk musÃ¼kisinin bÃ¼yÃ¼k taksim Ã¼stadlarÃ¼ arasÃ¼ndadÃ¼r. Taksimlerinde, he Ã¼eyden Ã¼nce ezgileri ve buluÃ¼larÃ¼ gÃ¼zeldir, zevk Ã¼rÃ¼nÃ¼dÃ¼r. Bacanos taksim ederken ezgiler ve ezgi iÃ¼indeki ezgicikler zincirleme bir dÃ¼zenlilik iÃ¼nde kesintisizce akÃ¼p gider. Taksimleri Ã¼k canlÃ¼ ve hareketlidir; Bacanos

belli bir makam^{1/2} kendine ^{1/4}bulu^{3/4}larla ve ^{1/2}Şok de^oi^{3/4}ik m^{1/2}zrap vuru^{3/4}lar^{1/2}yla s^{1/4}slemeyi de bilir. Baz^{1/2} taksimleri notaya al^{1/2}nmaya de^oer g^{1/4}zelliktedir. Udi Murat Torun'un notaya ald^{1/2}°^{1/2}, bu sayfalarda sundu^oumuz rast taksimi bu de^oerli taksimlerinden biridir.

Â

Â Yorgo Bacanos b^{1/4}t^{1/4}n bu nitelikleriyle udda ba^{3/4}l^{1/2}ba^{3/4}na bir ^{1/4}slup ve tav^{1/2}r ^{1/4}rne^oi vermi^{3/4}tir. Onun tavr^{1/2} ilk nota ve ^{1/4}l^{1/2}lerde hemen ay^{1/2}rt edilebilecek kadar ^{1/4}zg^{1/4}n ve ki^{3/4}iliktir. Ondan hi^{1/2} etkilenmemi^{3/4} udi yok gibidir.

Â

Â Bestecilikle pek u^ora^{3/4}mam^{1/2}°^{1/2}. Ancak, baz^{1/2} ^{3/4}ark^{1/2}lar^{1/2} g^{1/4}n^{1/4}m^{1/4}ze kadar fas^{1/2}llarda, plaklarda ve s^{1/2} konserlerde s^{1/2}k s^{1/2}k okunmu^{3/4}tur. Mahur ("Hala kanayan kalbimi a^{3/4}k ate^{3/4}i da^olar"), k^{1/4}rdilihicazkar ("Ne^{3/4}eyle ge^o ^{1/4}mr^{1/4}m^{1/4} eyvah keder ettin") ve h^{1/4}zzam ("Sevdas^{1/2} hen^{1/4}z sinede g^{1/4}nl^{1/4}m gibi sa^od^{1/2}") ^{3/4}ark^{1/2}lar^{1/2} hala sevilen ^{3/4}ark^{1/2}lardand^{1/2}.